Knjižničarske novice

Metka Kostanjevec, Prva gimnazija Maribor

Kako vzgojiti bralca v času zaslonov: poročilo

V četrtek, 27. avgusta 2026, je v Knjižnici Ivana Potrča Ptuj potekalo strokovno srečanje portala Družinska pismenost Kako vzgojiti bralca v času zaslonov?. Beseda je tekla o bralni in družinski pismenosti ter pomenu branja od najzgodnejšega otroštva do odraslega bralca.

Predavateljice dr. Sabina Fras Popović, mag. Barbara Hanuš, dr. Barbara Baloh in Alenka Štrukelj so predstavile sodobna spoznanja o vplivu družbenih sprememb na branje, o pomenu kakovostnih jezikovnih izkušenj v zgodnjem otroštvu ter o vlogi družine, vrtca, šole in knjižnice pri razvoju bralnih navad ter ponudile konkretne pristope za spodbujanje jezika, pripovedovanja, poslušanja in branja. Posebno pozornost so namenile vprašanjem, kako otrokom približati knjige, kako razvijati besedni zaklad in pripovedovanje ter kako branje predstaviti kot prijetno in povezovalno dejavnost.

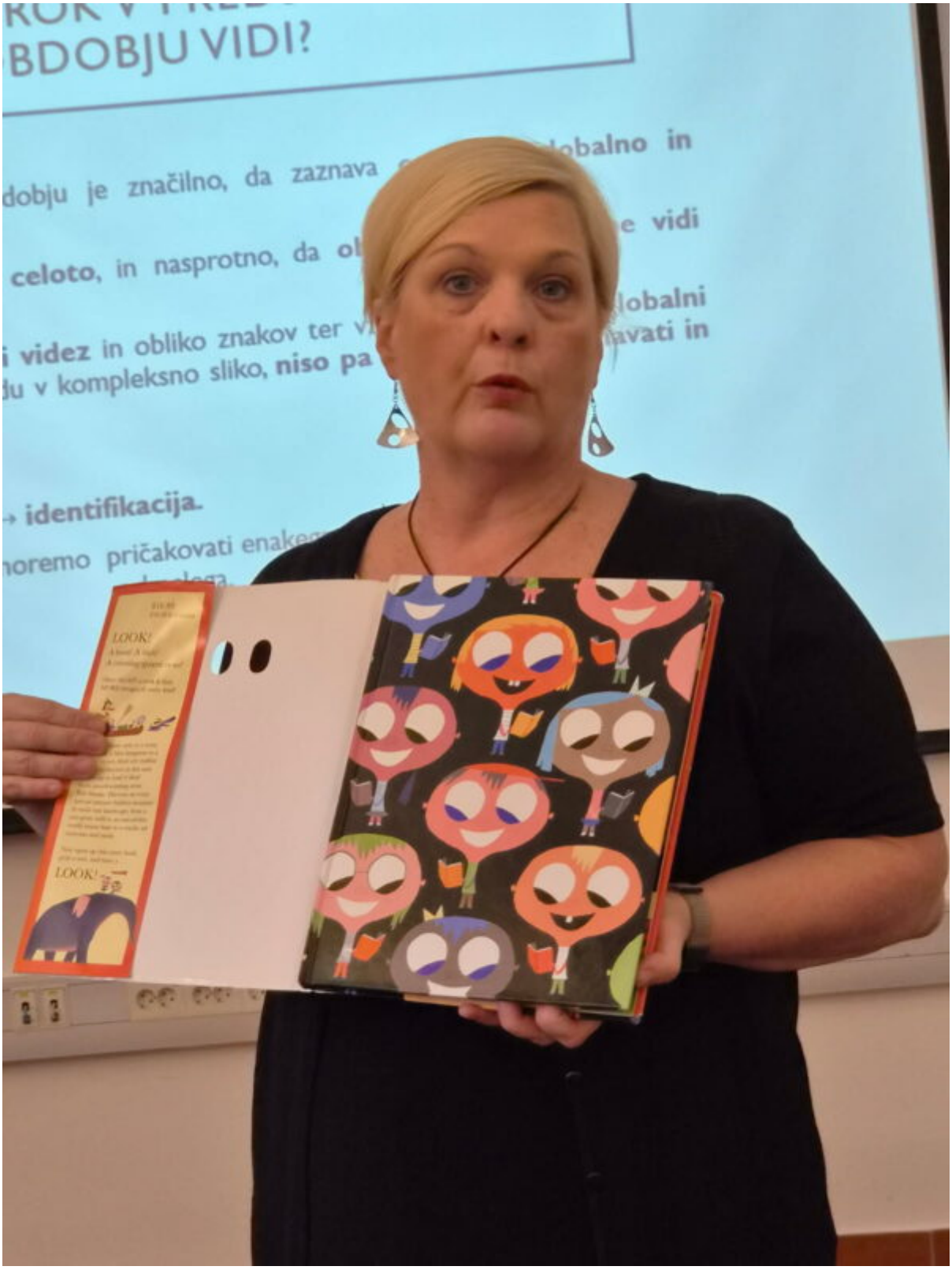

Predavanje dr. Barbare Baloh (foto: osebni arhiv avtorice)

Pridružili sta se jim še Maja Kenda iz Mestne knjižnice Kranj in Sanja Selinšek iz Knjižnice Ivana Potrča Ptuj, ki sta predstavili programe družinske pismenosti njunih ustanov.

Med drugim smo lahko slišali, da dandanes družina ni več prvi in glavni podpornik vzgajanja bralca. Družinske knjižnice izginjajo, starši kupujejo vse manj knjig, ne berejo in ne berejo svojim otrokom. Tako otroci ob vstopu v šolo vse večkrat ne prepoznajo več vloge knjige, ne znajo ravnati z njo. Vse pomembnejši tako postaja šolski prostor, zato je nujno, da šolske knjižnice (p)ostanejo vidne, da se jih čuti, predvsem pa, da so dobro založene s kakovostno literaturo. Le tako se lahko vzpostavi in razvija organizacijska, šolska bralna kultura. Če želimo, da branje postane vseživljenjsko veselje,

moramo posamezniku, predvsem pa mladim pokazati in jih naučiti, kako branje (lahko) postane užitek.

Seveda se ob teh besedah marsikdo sprašuje, kako v sodobnem času s knjigo konkurirati zaslonom. Dr. Fras Popović ugotavlja, da se moramo najprej odrasli vprašati, kakšen je naš odnos do mladih in kakšen je naš odnos do branja. Predvsem pa ni dovolj, da le žugamo in govorimo, da je treba brati, temveč moramo brati, biti zgled.

Prisotni smo se tudi strinjali, da je nujno ustvariti okolje, ki podpira pogovor o prebranem, da lahko bralci brez zadržkov izrazijo svoja čustva, ki so jih preplavila ob branju določene literature. Prav tako je treba mlade naučiti, kako umestiti branje v vsakodnevni urnik, pri čemer je nujno potrebna podpora celotne skupnosti.

Mag. Barbara Hanuš med predstavitvijo (foto: osebni arhiv avtorice)

Že 10 minut branja na dan zadostuje, da se začnejo premiki v razvoju bralnih navad, je povedala mag. Barbara Hanuš – morda bomo uspešnejši, če bomo otrokom pokazali, da je branje v resnici darilo – to je čas, ki ga podarimo sebi, ob glasnem medsebojnem branju tudi drug drugemu. Brati (naj) pomeni biti svoboden – v odločitvi o tem, kaj in kdaj bomo brali, s kom bomo o zapisnem govorili. Naloga odraslih je, da otrokom privzgojimo potrebo, željo po branju. Otrokov prvi prostor pismenosti je namreč odnos z odraslim, s starši, ne pa z zaslonom.